

ГАШЕНКО Сергій
*старший викладач кафедри
загальновійськових дисциплін
Військово-юридичний інститут
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого
підполковник*

СОКУРЕНКО Радислав
*курсант
Військово-юридичний інститут
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого
солдат*

ТАКТИЧНІ СХЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ УДАРНИХ БПАК ДЛЯ УРАЖЕННЯ ЦІЛЕЙ У ГЛИБОКОМУ ТИЛУ

Сучасні збройні конфлікти демонструють зростаючу роль безпілотних авіаційних комплексів (БПАК) у веденні бойових дій. Особливе значення набувають ударні БПАК, здатні уражати цілі в глибокому тилу противника, що дозволяє порушувати його логістичні ланцюги, знищувати критичну інфраструктуру та деморалізувати особовий склад без ризику для пілотованої авіації [1]. Досвід російсько-української війни підтверджує ефективність таких систем при правильному тактичному застосуванні [2; 3].

Метою дослідження є аналіз основних тактичних схем застосування ударних БПАК для ураження цілей у глибокому тилу противника та визначення факторів, що впливають на ефективність їх використання в умовах сучасних збройних конфліктів.

Тактичні схеми застосування ударних БПАК поділяються на кілька основних категорій залежно від характеру цілей, глибини проникнення та способу виконання завдання. Перша категорія – це точкові удари по стратегічних

об'єктах, що включають командні пункти, центри зв'язку, склади боєприпасів та паливно-мастильних матеріалів. Такі операції вимагають високої точності наведення, детальної розвідки та скоординованої взаємодії з іншими видами розвідки [4]. Використання БпАК у цих операціях дозволяє мінімізувати колатеральні втрати та забезпечити високу ймовірність ураження цілі при мінімальних витратах боєприпасів.

Друга тактична схема передбачає систематичне ураження логістичних маршрутів противника. Ця стратегія базується на виявленні ключових транспортних вузлів, мостів, залізничних станцій та автомобільних магістралей, через які здійснюється постачання військових частин на передовій [5]. Регулярні удари по таких об'єктах створюють кумулятивний ефект, поступово виснажуючи можливості противника забезпечувати свої війська необхідними ресурсами. Особливо ефективним є застосування БпАК у нічний час, коли противник активізує логістичні перевезення, намагаючись уникнути денної повітряної розвідки.

Третя схема – це комплексні операції з придушення систем протидії. Сучасні системи протиповітряної оборони становлять значну загрозу для БпАК, тому розроблено тактику багатоешелюваного застосування безпілотників різних типів [6; 7]. Спочатку використовуються дешеві БпАК-приманки для виявлення позицій ППО та виснаження їхніх боєкомплектів, після чого наносяться удари ударними БпАК по виявлених радіолокаційних станціях та пускових установках. Така тактика значно підвищує живучість ударних систем та ефективність операції в цілому.

Четверта тактична схема стосується психологічного впливу на противника шляхом регулярних ударів по об'єктах тилового забезпечення та місцях дислокації резервних підрозділів. Такі операції створюють атмосферу постійної загрози, знижують моральний дух військовослужбовців противника та змушують його розпорозувати сили ППО по всій глибині оборони, що зменшує їх концентрацію на критичних напрямках [8]. Непередбачуваність часу та місця ударів посилює психологічний ефект.

П'ята схема передбачає координацію застосування БпАК з наземними та іншими повітряними операціями. Синхронізовані удари ударних БпАК по цілях у глибокому тилу одночасно з наступальними діями на лінії зіткнення максимально ускладнюють прийняття рішень командуванням противника та перешкоджають своєчасному маневруванню його резервами [9]. Така інтеграція різних видів зброї створює синергетичний ефект та підвищує загальну ефективність операції.

Ключовими факторами успішного застосування ударних БпАК є якість розвідувальної інформації, можливість ураження рухомих цілей, достатня дальність польоту, надійність систем навігації та зв'язку, а також здатність долати протидію ППО противника [10]. Важливим є також економічний аспект – вартість БпАК має бути співмірною з вартістю цілі, що уражається, щоб забезпечити економічну доцільність операцій.

Аналіз досвіду сучасних конфліктів показує, що найбільш ефективним є комплексне застосування різних тактичних схем у залежності від конкретної оперативної ситуації. Гнучкість у виборі тактики, адаптація до протидії противника та постійне вдосконалення технічних характеристик БпАК є запорукою успішного виконання завдань з ураження цілей у глибокому тилу противника.

Висновки. Тактичні схеми застосування ударних БпАК для ураження цілей у глибокому тилу включають точкові удари по стратегічних об'єктах, систематичне ураження логістичних маршрутів, комплексні операції з придушення систем ППО, психологічний вплив на противника та координацію з іншими видами військових операцій. Ефективність цих схем залежить від якості розвідки, технічних характеристик БпАК, вміння адаптуватися до протидії противника та економічної доцільності операцій. Подальший розвиток тактики застосування ударних БпАК має враховувати еволюцію систем протидії та інтеграцію нових технологій.

Список використаних джерел

1. Halem H. Ukraine's Lessons for Future Combat: Unmanned Aerial Systems and Deep Strike. Parameters. 2023. Vol. 53, No. 4. P. 95–110. DOI: 10.55540/0031-1723.3252.
2. Molloy O. Drones in Modern Warfare. Australian Army Research Centre. 2024. URL: <https://researchcentre.army.gov.au/library/occasional-papers/drones-modern-warfare> (дата звернення: 23.11.2025).
3. Ukrainian Unmanned Aerial System Tactics. T2COM G2 Operational Environment Enterprise. 2025. URL: <https://oe.tradoc.army.mil/product/ukrainian-unmanned-aerial-system-tactics/> (дата звернення: 23.11.2025).
4. Тактична повітряна розвідка із застосуванням безпілотних авіаційних комплексів : навч. посіб. / С. М. Салангін, С. О. Турбін, С. М. Попадюха, В. М. Бойко. Київ : ФОП Ямчинський О.В., 2024. 352 с.
5. Plichta M. Precise Mass in Action: Assessing Ukraine's One-Way Attack Drone Campaign. Journal of Strategic Studies. 2025. DOI: 10.1080/03071847.2025.2527923.
6. How are Drones Changing War? The Future of the Battlefield. Center for European Policy Analysis. 2025. URL: <https://cepa.org/article/how-are-drones-changing-war-the-future-of-the-battlefield/> (дата звернення: 23.11.2025).
7. Withington T. Countering the Swarm. Center for a New American Security. 2025. URL: <https://www.cnas.org/publications/reports/countering-the-swarm> (дата звернення: 23.11.2025).
8. Уроки застосування безпілотних літальних апаратів у російсько-українській війні / М. А. Павленко, Ю. В. Кучеренко, А. В. Білоус. Повітряна міць України. 2023. URL: <http://sap.nuou.org.ua/article/view/276026> (дата звернення: 23.11.2025).
9. Ukraine's Future Vision and Current Capabilities for Waging AI-Enabled Autonomous Warfare. Center for Strategic and International Studies. 2025. URL: <https://www.csis.org/analysis/ukraines-future-vision-and-current-capabilities-waging-ai-enabled-autonomous-warfare> (дата звернення: 23.11.2025).
10. Методичні рекомендації «Командиру підрозділу по застосуванню БПАК тактичного рівня» (за досвідом ООС (раніше АТО)). ВП 7-46(12).01. Київ

: Управління безпілотної авіації штабу Командування Повітряних Сил ЗС України, 2019. 117 с.